

Kolumni – Ihminen vs. krokotiili

3.3.2018 3.09

Aloin jostakin syystä outoon vuorokauden aikaan pohtia evoluutiota, eritoten ihmisen ja krokotiilin suhdetta. Mietin miksi krokotiili on ollut krokotiili jo yli 100 miljoona vuotta ja ihminen puolestaan on käynyt läpi huiman kehityskaaren varhaisapinasta päättyen intellektuelliin suomalaiseen turistiin Kanarialla.

Toisaalta emme voi tietää onko evoluutio hyvästä, sillä esimerkiksi kuvassa oleva Gran Canarian Carrizalissa asuva krokotiili saattaa hyvinkin hymyillä ihmiselle pitäen ihmistä hirvittävä rumiluksena. Hänellä on ollut teoriassa 100 miljoonaa vuotta aikaa kehittää ajatteluaan, vaikka uskomme etteivät eläimet ajattele. Emme todellisuudessa voi tietää, että asia olisi näin. On myöskin mahdollista, että ajattelu itsessään olisi jonkin suuremman voiman langettama kirous?

Olemmeko siis kehityksessä joitakin lajeja edellä vain siksi, että uskomme olevamme ainoa laji, joka ajattelee? Eivätkö muurahaiset ole siis meitä evoluutiossa edellä, sillä he kykenevät rakentamaan talviasuttavan talon ilman keskustelua, piirustuksia. Lisäksi muurahaiset eivät tarvitse korruptoituneen kunnallisen rakennustarkastajan lausuntoa saadakseen muuttaa uuteen taloonsa...

Varhaisessa kehitysvaiheessa ihminen oli saalistaja kuten muutkin eläimet ja lajilleen tyyppillisesti ihminen saalisti laumassa. Ihmiselle kehittyi kuitenkin syystä tai toisesta nykyisin älykkyudeksi kutsumamme ominaisuus, jolla se alkoi erottua muista saalistajista omaksi ryhmäkseen. Teoriassa ihmisen saalistusmenetelmät eivät kuitenkaan eronneet muiden petolajien metodeista, joten ihmistä voidaan ainakin tältä osin kutsua muinaiseksi pedoksi.

Ihmisen tiedetään saalistaneen myös petoeläimiä, joten aloin pohtia saalistimmeko niitä ravinnon vuoksi, vai yritimmekö tietoisesti saada muiden petojen kantaa pienemmäksi, jotta lajillemme jäisi enemmän saaliseläimiä saalistettavaksi. Teoriassa voimme osoittaa ihmisen olleen omaleimainen saalistaja, sillä yksi keskeinen motiivi saaliseläinten valinnalle lienee ollut myös niiden luiden muokkaaminen "työkalu" käyttöön. Nykyään on vallalla käsitys, että muut varhaiset eläimet eivät käyttäneet työkaluja varhaisen ihmisen tapaan. Työkalujen jalostunut käyttö lienee vienyt ihmisen kehitystä/evoluutiota ylivertaiseen suuntaan verrattuna muihin lajeihin ja saammekin kenties kiittää juuri varhaisten työkalujen osuutta kehityksessämme suuresti. Kenties ilman niitä emme olisi saavuttaneet nykyistä asemaamme.

Yksi kehityksemme kulmakivi saattaa myös olla varhaisen ihmisen keskittyminen suuren riistan pyyntiin ja yhdellä petoeläimen kaadolla tyydytettiin yhteisön ruuan tarvetta huomattavasti pidempään verrattuna pienpetojen pyyntiin. Näin ollen aikaa on jäänyt enemmän muuhun, kuten sosiaaliseen toimintaan joka lienee vauhdittanut lajimme sosiaalista ja yhteisöllistä kehitystä huomattavasti. Jossakin vaiheessa ihminen lienee kehittynyt puolustautumaan toisia kilpailevia lajeja vastaa tavalla, johon muu eläinkunta ei ole kyennyt vastaamaan. Tämä saattaa olla merkittävänä syynä siihen, miksi ihmispopulaatio tietyssä vaiheessa alkoi nousta selkeästi suuremmaksi kuin muiden saalistajien.

Yhteenvetona voitaneen todeta ihmisen nousun ylivertaiseen asemaan muihin saalistajiin ja petoihin nähden olevan hyvin pitkälti seurausta siitä, että ihminen oppi käyttämään työkaluja ja apuvälineitä erilaisiin tarkoituksiin. Yksi keskeinen käyttöalue oli tietysti metsästys, jota seurasi oman lajin omaisen puolustustekniikan kehittyminen verrattuna muihin lajeihin.

Pohjimmiltamme lienemme siis petoja kuten kuvan krokotiilikin...

Kuva ja teksti M.Aaltonen
julk. 3.3.2018